

MÍSTNÍ AKČNÍ PLÁN VZDĚLÁVÁNÍ V ORP ŘÍČANY

CZ.02.3.68./0.0/0.0/15_005/0000109

SWOT 3 analýza vzdělávání v ORP Říčany

SWOT analýza je metoda, jejíž pomocí je možno identifikovat silné a slabé stránky, příležitosti a hrozby. Ze SWOT analýzy plynou možné strategie:

S-O Strategie: Nové přístupy pro rozvoj silných stránek ORP: např. výstavba nových spádových a posílení uzlových škol pro stabilizaci obyvatelstva a zajištění lepší integrace.

W-O Strategie: Odstranění slabín pro vznik nových příležitostí: např. poradenské středisko pro realizaci projektů z dotací pro zajištění vybavenosti.

S-T Strategie: Použití silných stránek pro zamezení hrozeb: např. ITI projekty s Prahou, využití rodičů pro rozvoj škol.

W-T Strategie - Vývoj strategií, díky nimž je možné omezit hrozby, ohrožující slabé stránky: např. společný postup obcí při zajištění kapacit škol.

Říčansko – celková SWOT 3 analýza

(S) Silné stránky:	(W) Slabé stránky:
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Vyšší podíl dětské (a žákovské) složky v obyvatelstvu a vyšší vzdělanost obyvatelstva. ▪ Dobré geografické rozmístění škol. ▪ Spolupráce v regionu – obcí, MŠ, ZŠ i s dalšími subjekty.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Nedostatečná kapacita MŠ, ZUŠ a kriticky nedostatečná kapacita ZŠ a doprovodných zařízení. ▪ Špatný technický stav budov i vybavení, zrušené odborné pracovny. ▪ Málo dostupné pedagogicko-psychologické poradny a týmy pro práci s kolektivy.
(O) Příležitosti:	(T) Hrozby:
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Výstavba nových škol a posílení kapacit stávajících "uzlových" ZŠ. ▪ Dotační možnosti a poradenské středisko pro realizaci projektů z národních i EU zdrojů (servis pro vedení škol). ▪ Místní i mezinárodní spolupráce.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Nedostatek financí na pokrytí a stabilizaci kapacit MŠ, ZUŠ i ZŠ a vybavení škol. ▪ Velké nároky na vedení škol od zřizovatelů, rodičů ale i MŠMT (např. velká byrokracie výkaznictví, projektový management apod.) ▪ Možnosti kraje posílit Pedagogicko-psychologické služby.

Níže uvádíme SWOT 3 analýzy k následujícím opatřením:

1. Problematika kapacity zařízení a škol v ORP Říčany
2. Problematika klíčové kompetence škol v ORP Říčany
3. Problematika čtenářská a matematická gramotnost
4. Problematika inkluzivní vzdělávání a podpora dětí a žáků ohrožených školním neúspěchem
5. Problematika podnikavost a iniciativa dětí a žáků a kariérové poradenství

Ad 1) Říčansko – SWOT 3 analýza k problematice KAPACITY A ZAŘÍZENÍ A ŠKOL V ORP ŘÍČANY (pro opatření investic do kapacity škol)

(S) Silné stránky:	(W) Slabé stránky:
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Zajištěno dobré pokrytí MŠ a základní pokrytí ZŠ v regionu ▪ dlouhodobá udržitelnost mladého regionu (demografická stabilita) ▪ fungující spolupráce a zájem o řešení problematiky kapacit škol 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ nerovnoměrně rozdělené školy způsobující problém v dopravě ▪ nedostatek prostorové a personální kapacity ▪ zhoršená kvalita výuky z kapacitních důvodů
(O) Příležitosti:	(T) Hrozby:
<ul style="list-style-type: none"> ▪ svazkové školy ▪ možnost rozvoje lidských zdrojů a služeb vzdělávání z dotačních titulů ▪ podpůrná spolupracující síť 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ nestabilní suburbanizace ▪ nedostatek dostupných kvalifikovaných pedagogů ▪ nedostatek financí a nesystémové řešení problému z evropských zdrojů

K tématu problematiky kapacity zařízení a škol proběhla pracovní skupina a po diskuzi se zapojenými členy pracovních skupin vznikly následující závěry pro SWOT - 3 analýzu pro opatření investic do kapacity škol. Hlavním důvodem výběru opatření je zajištění zákonně povinné školní docházky. Splnění této povinnosti je v regionu stále více problematické, a to z příčiny růstu počtu převážně mladých obyvatel a rozšiřování povinného předškolního vzdělávání. S tím souvisí také nedostatek personálních kapacit škol a nevyhovující podmínky pro kvalitní vzdělávání. Cílem opatření je zajistit kapacitně vyhovující školy v blízkosti místa bydliště dětí a žáků. Dále je potřeba zajistit kvalitní podmínky pro práci pedagogů (optimální počet žáků ve třídách, finanční ohodnocení, vybavení tříd aj.), které povedou ke zvýšení kvality výuky a vytvoří lepší podmínky pro společné vzdělávání. Dalším krokem pro zlepšení této oblasti je vytvoření prostoru pro sdílení, společné vzdělávání a spolupráci aktérů regionálního školství.

Ad 2) Říčansko – SWOT 3 analýza k problematice KLÍČOVÉ KOMPETENCE ŠKOL V OPR ŘÍČANY

(S) Silné stránky:	(W) Slabé stránky:
<ul style="list-style-type: none"> ▪ základní IT vybavení zajištěno ▪ ekonomicky silné obyvatelstvo (dobré vybavení a orientace v IT dětí a žáků) ▪ silná motivace rozvíjet IT 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ nedostatek financí pro zajištění moderní IT techniky ▪ personál (nedostatek vyučujících IT a nedostatečná IT gramotnost ostatních učitelů) ▪ nedostatek aplikací vhodných pro kvalitní výuku
(O) Příležitosti:	(T) Hrozby:
<ul style="list-style-type: none"> ▪ ochota žáků využívat IT ▪ využitelnost a propojenost s praxí ▪ nový efektivnější prostor pro vzdělávání 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ rychlý vývoj IT (náročnost aktualizace vědomostí a dovedností) ▪ nereálné nároky na školy ve vybavenosti a znalostech IT oblasti ▪ rozvoj využívání IT na úkor jiných oblastí (kulturní povědomí, osobní komunikace aj.)

Pro rozvoj kompetencí dětí a žáků v regionu bude potřeba především zvýšení podílu praktické výuky (řemeslná výuka, chov zvířat, pěstování rostlin, výuka předmětů v cizím jazyce aj.) a to v blízkém okolí školy tak, aby zároveň došlo k upevnění vztahu s regionem a jeho poznání. Aktivita by měly rozvíjet více druhů kompetencí najednou a mělo by také dojít k propojenosti několika projektů a programů. Pro správné fungování těchto aktivit je potřeba zajistit kvalitní infrastrukturu (IT vybavení, bezpečnostní systémy, školní výukové zahrady aj.) a především zavést nové podpůrné pozice (IT asistent, industriální učitel, rodilí mluvčí aj.), které zajistí lepší efektivitu a kvalitu výuky pro každé dítě a žáka.

Dílčí analýza ZUŠ a neformální vzdělávání – SWOT 3 analýza k problematice KLÍČOVÉ KOMPETENCE ŠKOL V OPR ŘÍČANY

(S) Silné stránky:	(W) Slabé stránky:
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Široká a kvalitní nabídka EVVO a jazykových aktivit ▪ Fungující spolupráce s rodiči a heterogenními skupinami dětí a žáků ▪ Fungující aktivity pro rozvoj komunikačních a sociálních kompetencí 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Nedostatečné vybavení pomůckami pro praktickou výuku ▪ Nedostatečné využívání venkovního prostoru (zahrady, venkovní učebny, přestávky) ▪ Děti a žáci ztrácí zručnost, praktičnost a schopnost otevřené komunikace s učiteli
(O) Příležitosti:	(T) Hrozby:
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Lepší výsledky vzdělávacích aktivit při změně prostředí ▪ Spolupráce s místními organizacemi ▪ Zapojení rodilých mluvčích 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Finanční podpora z výzev pouze pro školy ▪ Podmínky a podpora učitelů pro výuku praktických předmětů ▪ využívání IT techniky žáky pro aktivity mimo vzdělávání

V regionu jsou vytvořeny příležitosti pro rozvoj klíčových kompetencí. Nicméně jsou ohroženy nedostatečnou finanční podporou z MŠMT, která směřuje pouze školám. K lepšímu rozvoji klíčových kompetencí chybí dostatečné vybavení vzdělávacích organizací pro praktickou výuku a v současné době nízké využívání venkovních prostor. Ke

zlepšení oblasti by mělo vést zapojení rodilých mluvčích do běžné výuky, využívání pestřejší škály prostředí pro vzdělávání a finanční podpora dalších vzdělávacích organizací zajišťující podmínky pro vzdělávání a rozvoj klíčových kompetencí pro široký okruh dětí a žáků.

Ad3) Říčansko – SWOT 3 analýza k problematice ČTENÁŘSKÁ A MATEMATICKÁ GRAMOTNOST

(S) Silné stránky:	(W) Slabé stránky:
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Spolupráce s místními organizacemi ▪ Vybavení a vzdělání pedagogů z výzvy č. 56 ▪ Velké množství zdrojů 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Nedostatek výukových programů matematické a finanční gramotnosti ▪ Nedostatek kapacity a vybavení ve školách pro budování specializovaných prostor pro rozvoj gramotností ▪ Přetíženosť pedagogů, ztráta motivace
(O) Příležitosti:	(T) Hrozby:
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Možnost realizace projektů a získání finanční podpory ▪ Využívání odborných portálů ▪ Spolupráce škol a místních organizací 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Nedostatek kvalifikovaných pedagogů na trhu ▪ Zatížení administrativou a sledováním změn ▪ Malý zájem dětí a žáků (matematika)

Podmínky pro rozvoj čtenářské a matematické gramotnosti a pregramotnosti jsou v regionu dobré, a to především díky vybavení a vzdělání získaného z výzvy č. 56. Dále funguje spolupráce s místními organizacemi (např. knihovny nebo Muzeum Říčany) a je možnost čerpat inspiraci a informace z velkého množství zdrojů. Rozvoj této oblasti je ale ohrožen nedostatkem a zatížením personálu, který by tyto aktivity pro děti a žáky zajišťoval. Velkou překážkou v rozvoji je malý zájem a chybějící motivace dětí a žáků o tuto oblast. Zlepšení v této oblasti je možno pomocí realizace měkkých projektů a rozvoji spolupráce škol a organizací v regionu. Kromě toho by měly být vytvořeny podmínky pro možnost vybudování specializovaných výukových prostor ve školách.

Ad 4) Říčansko – SWOT 3 analýza k problematice Inkluzivní vzdělávání a podpora dětí a žáků ohrožených školním neúspěchem

(S) Silné stránky:	(W) Slabé stránky:
<ul style="list-style-type: none"> ▪ inkluze je na školách běžně realizována ▪ spolupráce škol a zřizovatelů ▪ mladé rodiny v regionu – vysoký počet dětí a možnost využívat rodiče 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ personál (vysoký průměrný věk, vyhořelost, nedostatečné zajištění PPP) ▪ vysoký počet dětí ve třídách ▪ snižování věku dětí v MŠ
(O) Příležitosti:	(T) Hrozby:
<ul style="list-style-type: none"> ▪ realizace měkkých projektů ▪ snížení počtu dětí ve třídách ▪ sdílení pozic mezi školami 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Nedostatek financí pro zajištění materiálně – technické a personální podpory ▪ Nelze budovat nové kapacity z důvodu chybějících volných prostor ▪ Nesystémový přístup

Přestože dosud neexistoval systémový přístup a finanční podpora inkluze, na školách v regionu je běžně realizována. Vzhledem k neustálému růstu počtu dětí a žáků a nízkému přísunu mladých a motivovaných pedagogů jsou tyto aktivity postupně náročnější na realizaci. Pokud má dojít k rozvoji inkluzivního vzdělávání a podpoře dětí ohrožených školním neúspěchem, bude potřeba snížit počet dětí a žáků ve třídách, zřídit podpůrné pozice s využitím rodičů dětí a žáků (využívány více školami formou sdílení) a vybavit prostory škol a vzdělávacích organizací vhodnými pomůckami a zařízeními.

Ad 5) Říčansko – SWOT 3 analýza k problematice PODNIKAVOST A INICIATIVA DĚTÍ A ŽÁKŮ A KARIÉROVÉ PORADENSTVÍ

(S) Silné stránky:	(W) Slabé stránky:
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Spolupráce s pedagogicko-psychologickými poradnami, školním psychologem ▪ Komunikace žák - rodič - učitel ▪ Na školách v území aktivně působí výchovní poradci	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Nízká motivace rodičů pro praktické obory ▪ Malá časová dotace na individuální konzultace se žáky v souvislosti s kariérovým poradenstvím ▪ Nízká podpora talentovaných žáků
(O) Příležitosti:	(T) Hrozby:
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Podpora individuálního kariérového poradenství na školách – kariérový poradce (ucelený koncept) ve spolupráci s třídním učitelem ▪ Zlepšit komunikaci se SŠ, hlavně es školami, které nabízí učňovské obory ▪ Zvýšit vzájemnou spolupráci mezi ZŠ a úřadem práce a PPP s cílem poskytnout žákům vyšší míru podpory a poradenství při volbě jejich dalšího profesního směřování	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Nesprávný výběr budoucího povolání (školy) a s tím související předčasný odchod ze systému vzdělávání ▪ Nedostatek odborníků zvláště v technických oborech ▪ Malý zájem žáků i rodičů – pasivní přístup

Souhrn výsledků analýz

V celém ORP Říčany je zaznamenán dlouhodobý stoupající trend počtu obyvatel díky vlně porodnosti a pozitivní migraci. K nárůstu obyvatel dochází od roku 2001, do roku 2011 stoupl počet obyvatel ve SO ORP téměř o 20 000 obyvatel, vrchol demografické vlny se očekává v roce 2017.

Z dlouhodobého výhledu se očekává mírné zvýšení podílu dětské složky (věk 0 - 14 let) na 17,8 % v roce 2030. Ve SO ORP Říčany došlo ve sledovaném období 2006 – 2012 ke snížení počtu osob se základním vzděláním (- 5,8 %), zároveň zde došlo také ke snížení osob s vyučením či středním odborným vzděláním bez maturity (- 8,3 %). Počet obyvatel se středoškolským vzděláním s maturitou se zvýšil o 6,6 % a počet osob s vysokoškolským vzděláním je druhý nejvyšší v kraji (17,4 %).

V 35 obcích SO ORP Říčany (z celkového počtu 52) se nachází školy a školská zařízení zřizovaná obcemi, krajem nebo soukromými osobami. SO ORP Říčany měl v roce 2013 z počtu 72 ředitelství celkem 48 mateřských škol (celková kapacita 2 647), 25 základních škol (celková kapacita 6 432), 2 základní umělecké školy (celková kapacita 820) a 6 středních škol (celková kapacita 1 386) – z toho 3 gymnázia a 3 odborná učiliště. Velkým problémem SO ORP je nedostatek míst v základních školách i mateřských školách. Spádové obce vypovídají školské obvody – to je závažná hrozba zejména pro malé obce, které nedisponují vlastními ZŠ a MŠ.

Zcela nedostatečná je kapacita Základních uměleckých škol – SO ORP disponuje pouze 2 školami na celý region. Dalším problémem je malá nabídka škol a školek pro žáky a děti se speciálními vzdělávacími potřebami. SO ORP Říčany má 2 ZŠ praktické a 1 školu speciální, MŠ se statutem speciální školy nemá vůbec. Vzdělávání osob se zdravotním postižením, zdravotním znevýhodněním nebo sociálním znevýhodněním tak probíhá většinou individuálním plánem v rámci integrace. V celém kraji je sledován meziroční nárůst o cca 370 dětí a žáků se speciálními vzdělávacími potřebami.